Co-funded by the European Union
german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT
Implemented by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
ZOA from relief to recovery

ڕاهێنانی گەشتیاری کشتوکاڵی

مۆدیوڵی ٤: پەرەپێدانی بەرهەمێکی گەشتیاری کشتوکاڵی

لاپەڕەی کار | نامیلکە

وەشانی ١ | ئایاری ٢٠٢٣

ناوەڕۆك

یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ١: کورتە تاقیکردنەوە: ئایا گەشتیاری کشوکاڵی بۆ منە؟ ٣
یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٢: هەڵسەنگاندنی سەرچاوەکانی کێڵگە ٤
یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٣: بژاردەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵی ٦
یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٤: توخمەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵیم ٧
یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٥: پلاندانان بۆ چالاکییەکان ٨
یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٦: پلاندانان بۆ زانیارییەکان ٩
یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٧: کارمەند و ئاسانکارییەکان ١٠
یەکەی ١: ناميلكەی ١: سەرچاوەکانی کێڵگەی گەشتیاری کشتوکاڵی ١١
یەکەی ١: ناميلكەی ٢: توخمەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵی ١٣

یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ١: کورتە تاقیکردنەوە: ئایا گەشتیاری کشتوکاڵی بۆ منە؟

پرسیارەکان	بەڵێ	تێبینی
١.ئایا ئاسوودەیت لە قسەکردن لەگەڵ کەسانێك کە نایانناسیت؟		
٢.ئایا دەتوانیت ئەزموونی خۆت باس بکەیت کە جووتیاربوون چۆنە؟		
٣.ئایا دەتوانیت خۆت وەکو خانەخوێ، پەروەردەکار، ڕێبەری گەشتیاری، وەرگرتنی ناوتۆمارکردن، چێشتلێنان یان پاککردنەوە ببینیت، ئەگەرنا ئایا کەسێك دەناسیت کە بتوانێت هەندێك یان هەموو ئەم کارانەت بۆ ئەنجامبدات؟		
٤.هیچ بیرۆکەیەکت هەیە سەبارەت بە خزمەتکردنی سەردانیکەران یان گەشتیاران؟ ئەگەرنا، ئایا گەشتت کردووە بۆ شوێنی تر بۆ ئەوەی تێبگەیت چی بۆ گەشتیاران قبوولکراوە و چی قبوول نییە؟		
٥.ئایا هاوسەرەکەت/ هاوبەشەکەت و ئەندامانی خێزانەکەت کە هێشتا لە کێڵگەکەدا دەژین سەبارەت بە چوونە ناو گەشتیاری گشتوکاڵی لەم گفتوگۆیەدا جێگیرکردووە؟		
٦.ئایا تێگەیشتنێکی ڕوون هەیە لەو پابەندبوونەی کە ئەمە دەیخایەنێت لەڕووی کات و وزە و پەیوەندییەکانتانەوە؟		
٧.ئایا تۆ و خێزانەکەت هیچ زانیاری و لێهاتووی یان مێژوویەکی تایبەت یان سەرنجراکێشتان هەیە بۆ بنیاتانی ئەزموونێکی گەشتیاری کشتوکاڵی لەوبارەیەوە؟		
٨.ئایا کەسانی دیکەی ناوخۆیی هەن کە بتوانن ئەزموونەکە زیاد بکەن؟		
٩.ئایا دەزانیت کە ئایا ڕێگەت پێدەدرێت هیچ ژێرخانێکی گەشتیاری لەسەر موڵکی (کشتوکاڵی) خۆت دروست بکەیت؟ سەبارەت بە ناوچەگەری و بیناسازی لەگەڵ شارەوانییەکەت قسەت کردووە؟		
١٠-زەوییەکە چ تایبەتمەندییەکی هەیە|(دارستان، ڕووبار، چەم و هتد)؟ چ تایبەتمەندییەك دەتوانرێت بەکاربهێنرێت؟		
١١.ئایا هیچ شوێنێکی سەرنجراکێشی مێژوویی یان سەرنجراکێشی تر لەسەر موڵکەکە یان نزیکەوە هەیە؟ ئەشکەوت و کەلاوە و هتد.		
١٢.ئایا دەتوانیت هەر چالاکییەك دەستنیشان بکەیت و پێشکەشی بکەیت کە ڕەنگە سەرنجی خەڵك ڕابکێشێت؟		
١٣.ئایا هیچ ئاوێك لەسەر موڵکەکە هەیە کە بتوانێت شوێنی چالاکییەکانی وەکو ماسیگرتن، مەلەکردن، سەیران، وەرزشی ئاوی یان سەیرکردنی باڵندە بێت؟		
١٤.ئایا بیرت لە پێکهاتەی یاسایی خۆت کردۆتەوە و ئەوەی کە ڕەنگە پێویست بێت بیزانیت دەربارەی دابینکردنی بیمەی پێویست بۆ خێزانەکەت و کارەکەت و سەردانیکەرانت؟		
١٥.ئایا سەرچاوەی دارایی پێویستت هەیە بۆ دەستپێکردنی کارەکە؟		
١٦.ئایا پارەت هەیە بۆ وەبەرهێنان لە دامەزراوە گەشتیارییە کشتوکاڵییەکان؟ ئەگەرنا، ئایا دەتوانیت پارە نەختینەکە کۆبکەیتەوە؟		
١٧.ئایا دەستت بە سەرچاوەکانی سەرمایە دەگات؟		
١٨.ئایا لێکۆڵینەوەت لە پێشبڕکێ ناوخۆییەکان کردووە: چی وەردەگرن، چی پێشکەش دەکەن، چەندجار تۆماردەکرێن؟		
١٩.ئایا بیرۆکەیەکت هەیە کە چەند سەردانیکەرت پێویستە بۆ یەکسان بوون تا لە کۆتاییدا قازانج بکەیت؟		
٢٠.تەنانەت گەر ماڵپەڕ یان تۆڕی کۆمەڵایەتی خۆتت نەبێت، ئایا تێدەگەیت ئینتەرنێت چۆن کاردەکات و چۆن وەك ئامرازێك بۆ بازارکردن بەکاری بێنیت؟		
	٢٠%	تێکرا

گەر بتوانیت زۆرتر وەڵامی ؛بەڵێ؛ بۆ ئەم پرسیارانە بدەیتەوە، ئەوا لەوانەیە بیر لە دەستپێکردنی پرۆسەی پلاندانانی ورد بکەیتەوە بۆ پەرەپێدانی بەرهەمێکی گەشتیاری کشتوکاڵی. چالاکییەکانی کێڵگەکەت هەمەچەشن دەکەیت و ڕێڕەوێکی داهاتی نوێ دەکەیتەوە. تەواو ئاگاداربە کە تێچوون و وەبەرهێنانێکی بەردەوام لە کاتی خۆیدا بۆ بەڕێوەبردنی کاروباری گەشتیاری کشتوکاڵی دەبێت.

یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٢: هەڵسەنگاندنی بەرهەمەکانی کێڵگە

بۆ بیرۆکەکان سەردانی نامیلکەی ٢ بکە، پاشان ئەم خشتەیەی خوارەوە تەواو بکە:

پرسیارە گشتییەکان
١.کێڵگەکەت چی هەیە کە کێڵگەکانی تر نییانە؟ چی تایبەتە لەو بارەیەوە؟
٢.تۆ و خێزانەکەت/ ستافەکەت چ توانایەکتان هەیە بۆ بەڕێوەبردنی چالاکییەکانی گەشتیاری کشتوکاڵی؟
سەرچاوە فیزیکییەکان
زەوییەکەت چ تایبەتمەندییەکی هەیە کە دەتوانرێت بۆ گەشتیاری کشتوکاڵی بەکاربهێنرێت؟
١.چ باڵەخانەیەك دەتوانرێت بۆ گەشتیاری کشتوکاڵی بەکاربهێنرێت و چۆن؟
چالاکییەکانی کێڵگە
٢.چ چالاکییەکی کشتوکاڵی لەکێڵگەکەتدا ئەنجامدەدەیت کە ڕەنگە بۆ خەڵك سەرنجراکێش بێت و بتوانرێت بۆ دروستکردنی بەرهەمێکی گەشتیاری کشتوکاڵی بەکاربهێنرێت؟
٣.بۆ کێڵگە باخدارییەکان، بە درێژایی ساڵ بەروبوومتان هەیە؟ گەر بەرهەمەکان وەرزی بن، ئایا ئەوەندە چالاکی سەرنجراکێشی ترت دەبێت کە لە دەرەوەی وەرزدا پێشکەشی بکەیت؟

خەڵك و كارمەند
٤.چ كارامەیی و زانیارییەكی تایبەتت هەیە (خێزان و كرێكارانی كێڵگەكان) كە دەتوانرێت بەكاربهێنرێت بۆ بەشداریكردن لە بەرهەمێكی گەشتیاری كشتوكاڵی؟
٥.كێ دەتوانێت بەشداری بكات لە گەیاندنی گەشتیاری كشتوكاڵی لە كێڵگەكەدا؟خێزانەكە، ستافی ئێستا، ستافی نوێ؟
چیرۆك و لێكدانەوەكان
دەتوانین چ زانیاری یان چیرۆكێكی سەرنجراكێش بگێڕینەوە دەربارەی كێڵگەكە، مێژووەكەی، چی دەكەین، چۆن ئەنجامی دەدەین؟
پارە و دارایی
بۆچی دەتەوێت گەشتیاری كشتوكاڵی بكەیت: وەك داهاتێكی زیادە؟ لە كۆتاییدا وەك داهاتی سەرەكی كێڵگەكە؟ بۆ دروستكردنی پارە لەو شوێنەی كە تێیدا بەتەمەندا دەچیت؟بۆ دابینكردنی هەلی كار و داهات بۆ ئەندامانی خێزان؟
١.ئایا پاشەكەوتت هەیە، یان دەتوانیت پارە قەرزبكەیت بۆ وەبەرهێنان لە دەستپێكردنی بەرهەمی گەشتیاری كشتوكاڵی؟ (بۆ نموونە: كڕینی ئامێرەكان، گۆڕینی باڵەخانە، سەلامەتكردنی باڵەخانەكان، دروستكردنی ڕێڕەوی گەشتكردن و هتد).
سەرچاوەكانی كۆمەڵگە
٢.چ سەرچاوەیەكی تر لە ناوچەكەتدا هەیە كە دەتوانرێت پشتگیری لە كارەكەت بكات و سەردانیكەران بۆ ناوچەكەت رابكێشێت؟

یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٣: بژاردەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵی

لەم خشتەیەی خوارەوەدا بنووسە چی تایبەتە لە کێڵگەکەتدا، و چ بیرۆکەیەکت هەیە بۆ بەرهەم یان چالاکییەکانی گەشتیاری کشتوکاڵی:

١. خاڵە ناوازەکانی کێڵگەکەت:
ئەو تایبەتمەندییە تایبەتانە یان ئەو چالاکیانە لە کێڵگەکەتدا بنووسە کە دەتوانن بنەمایەك بن بۆ گەشتیاری کشتوکاڵی.
٢.بیرۆکەی بەرهەمەکەت دەتوانیت چ جۆرە چالاکییەکی گەشتیاری کشتوکاڵی پەرەپێبدەیت بەو شتانەی کە لە خشتەی سەرەوەدا ئاماژەت پێکردووە؟ بیاننوسە، پاشان بە ڕێکوپێکی گرنگی و توانا ژمارەیان بۆ دابنێ.
دەتوانم چ بیرۆکەیەکی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵی پێشکەش بکەم:

یەکەی ١: لاپەڕەی کاری ٤: توخمەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵیم

ژمارە ١ لە لیستەکەتدا لە چالاکییەکەی پێشوو وەربگرە. چ توخمێك بەشێك دەبێت لە بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵیم؟
چ سەرچاوەیەکم پێویستە بۆ گەیاندن یان پێشکەشکردنی هەر توخمێك؟

ناوی بەرهەم:	
توخم	سەرچاوە

یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٥: پلاندانان بۆ چاڵاکییەکان

پلانی چاڵاکی گەشتیاری کشتوکاڵیت دابنێ. پێویستیت بە چ هەنگاو و پێکهاتەیەك دەبێت؟

هەنگاو	پێکهاتەکان
بۆ نموونە: گەیشتن	شوێنی وەستانی ئۆتۆمبێل، هێمایەك بۆ ماڵەکە، ڕێگایەکی ڕوون بۆ خانووەکە
.١	
.٢	
.٣	
.٤	
.٥	
.٦	
.٧	
.٨	
.٩	
.١	

Co-funded by the European Union
german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT
Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
ZOA from relief to recovery

یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٦: پلاندانان بۆ زانیارییەکان

دەتوانم چ زانیارییەك بۆ بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵیم پێشکەش بکەم؟

سەلامەتی:
چیرۆکی مێژوو/ پاشخانەکان:
پرۆسەکانی کشتوکاڵ:
زانیاری بەرهەم:
نمایشکردن:
بۆردی زانیاری یان هێماکان:

یەکەی ٢: لاپەڕەی کاری ٧: کارمەند و ئاسانکارییەکان

بۆ بەڕێوەبردنی ئەم چالاکییە گەشتیارییە کشتوکاڵییە پێویستت بە چ کارمەند و ئاسانکارییەکی سەردانیکەر دەبێت؟

کارمەند: بۆ نموونە: کەسانێك بۆ ڕێبەری کردن، لێخوڕین، چێشتلێنان
ئاسانکارییەکان:

یەکەی ١: نامیلکەی ١: سەرچاوەکانی کێڵگەی گەشتیاری کشتوکاڵی

هەڵسەنگاندنی سەرچاوەکانی ناو کێڵگەکە

هەڵسەنگاندنێك یارمەتیدەر دەبێت بۆ وەڵامدانەوەی پرسیاری وەکو: کێڵگەکەت چی هەیە کە لە کێڵگەکانی تر نییە؟ تا چەند سەرچاوەکانت بەردەستن؟ ئایا بە درێژایی ساڵ بەرهەمت هەیە؟ ئەگەر بەرهەمەکانت وەرزی بن، ئایا ئەوەندە چالاکی ترت دەبێت بۆ ئەوەی لە وەرزی تردا ئەنجامی بدەیت؟ ئایا کات یان توانای بەڕێوەبردنی گەشت یان چالاکییەکات بەسەربردنەکانت هەیە؟ چ سەرچاوەیەکت پێویستە؟ چ چالاکییەکی تری کشتوکاڵی دەتوانرێت بەکاربهێنرێت بۆ دروستکردنی بەرهەمێکی گەشتیاری کشتوکاڵی؟
کێڵگەکەت و هەمو شتەکانی ناوی بە ئەگەرێکی زۆرەوە سەرمایەیەکی گەشتیاری کشتوکاڵییە. بیرکردنەوە لە توخمە جیاوازەکانی کێڵگەکەت دەتوانێت ڕێنماییت بکات بۆ ئەوەی بزانیت کە دەتوانرێت چی بەکاربهێنرێت بۆ ئەوەی بازرگانی گەشتیاری کشتوکاڵی لەسەر بونیاد بنرێت. سەروەت و سامان دەتوانێت هەر یەك لەمانەی خوارەوە لەخۆبگرێت:

- **سەرچاوە فیزیکییەکان:**
  - بەکارهێنانی زەوی، جۆری خاك
  - تایبەتمەندییەکانی زەوی، ئاو
  - پێکهاتە یان باڵەخانەکان

- **چالاکییەکانی کێڵگە**: چ چالاکییەکی ئێستای کێڵگە ڕەنگە سەرنجی خەڵك ڕابکێشێت؟ ئەو شتانەی کە جوتیاران پێیان وایە ڕۆتینی یان بێزارکەرن، ڕەنگە بۆ ئەو کەسانەی کە جوتیار نین نائاسایی یان سەرنجراکێشبن. نموونە:
  - چاندنی نەمام.
  - هەڵگرتن، پشکنینی کوالێتی، پاکەتکردنی بەرهەمی تازە.
  - بینینی ئاژەڵە ساواکان.
  - کارەکانی پەلەوەر لە لەوەڕگا.
  - بڕینی مەڕ.
  - بڕینی دارمیوەکان.
  - هەنگ بەخێوکردن.
  - پرۆسێسکردنی خۆراك لە شوێنی خۆیدا.
  - کۆشکی بەرهەمەکانی کەنار ڕێگا.
  - دروێنەکردن: U-Pick .

- **کارامەیی و زانیاری تایبەت**: زانیاری و لێهاتوویی سەرمایەیەکی هەستپێنەکراون کە دەتوانن یارمەتیدەربن لە دروستکردنی کردارێکی گەشتیاری کێڵگەیی. چەند نموونەیەك:
  - بەڕێوەبردنی ئاژەڵداری: هەمووی لەسەر چۆنیەتی بەخێوکردنی مەڕەکان یان مریشکەکانت و هیترە.
  - گەشەکردنی بەرهەمی خۆراکی: میوە، سەوزە، گەنم.
  - مێژووی ناوخۆیی، مێژووی سروشتی.
  - چێشتلێنان، پاراستنی خۆراك.
  - سواربوونی ئەسپ.
  - میوزیك، هونەر و پیشەگەری.
  - دروستکردنی بیرە یان شەراب.
  - وێنەگرتن.
  - لەدەرەوە: سەیرکردنی باڵندە، گەشتکردن بە پێ، سەرکەوتن بەسەر شاخ.

- **خەڵك و کارمەند**: بزانە چ کارامەیی و زانیاری و خزمەتگوزارییەکی پشتیوانی لەبەردەستدایە بۆ پشتگیریکردن لە کارێکی گەشتیاری کشتوکاڵی:

- كارمەند: خێزان و / یان كارمەندی بەكرێگیراو.
- تیمی بەڕێوەبردن: كێ بەرپرسیاردەبێت لە چالاكییەكە و بەڕێوەی دەبات؟
- دراوسێكان.
- كارمەند و بەرپرسانی حكوومەت.
- كۆمەڵە بازرگانی و گەشتیارییەكان.
- بازرگانییە ناوخۆییەكانی تر.

- **چیرۆك/ لێكدانەوە:**
  - كشتوكاڵ تایبەتمەندی و توخمی ناوازەی هەیە كە ڕەنگە بكرێتە چیرۆكی تایبەت بۆ ئەوەی لەگەڵ سەردانیكەراندا هاوبەشی پێبكەن. نموونە: شێوازێكی نەریتی بۆ چاندن/ دروێنەكردن/ پرۆسێسكردنی بەرهەمێكی كشتوكاڵی وەك پەنیر یان شەراب و هتد.

- **سەرچاوە داراییەكان:**
  - سەرچاوە داراییەكانت چیین؟ ئایا پاشەكەوتت هەیە كە دەوانیت وەبەرهێنان بكەیت؟
  - ئایا دەستت بە سەرمایە دەگات؟ دەتوانیت پارە قەرز بكەیت؟
  - تێچووی دەستپێكردنت چەندە؟
  - بە شێوەیەكی كرداری توانای خەرجكردنی چیت هەیە؟
  - ئامادەیت و چەند پارەت هەیە مەترسی بكەیت؟
  - ئایا توانای بەڕێوەبردنی لایەنی دارایی كارەكەت هەیە؟

- **سەرچاوەی كۆمەڵگا:** چ سەرچاوەیەكی تر لە ناوچەی ناوخۆییدا دەدۆزرێتەوە:
  - جوانی سروشتی و شوێنە سەرنجڕاكێشەكان وەكو ئەشكەوت، شاخ، چەم.
  - پێشكەشكردنی كولتووری و كات بەسەربردن.
  - خواردن، شوێنی نیشتەجێبوون، بازاڕكردن و كات بەسەربردن.
  - ژێرخانی گشتی.
  - دەستڕاگەیشتن- بۆ نمونە:ڕێگاوبان، گواستنەوە (پاس، شەمەندەفەر، تەكسی).
  - هەڵوێست بەرامبەر گەشتیاران.
  - ئەو چالاكییە گەشتیاریانەی كە هەن و تەواوكەرەكان.

هەركە بیرۆكەیەكی ڕوونت هەبوو لەسەر ئەو سەروەت و سامان و سەرچاوانەی كە دەتوانرێت وەك بنەمای پێشكەشكردنی گەشتیاری كشتوكاڵی بەكاربهێنرێت، دواتر دەبێت توانای گەشتیاری ئەم سەروەت و سامان و سەرچاوانە دەستنیشان بكەیت و هەڵسەنگاندنی بۆ بكەیت.

Co-funded by the European Union

german cooperation DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

ZOA from relief to recovery

یەکەی ١: نامیلکەی ٢: توخمەکانی بەرهەمی گەشتیاری کشتوکاڵی

١.ئەزموونی کاری کێڵگە

ئەزموونی کارکردنی کێڵگە هەندێك یان هەموو ئەم پرۆسە یان توخمانەی خوارەوە لەخۆدەگرێت:

١.**ئاراستەکردن:** گەشتێکە بەناو کێڵگە و ناوچەکانی کارکردن لەلایەن کارمەندەکانەوە کە دەتوانن روونی بکەنەوە کە چی روودەدات لە کوێ بە بەکارهێنانی دەستنووسێکی دیاریکراو.
٢.**ڕاهێنان و ڕاهێنەرایەتی:** کارمەندی ڕاهێنراو نیشانی میوانەکان دەدەن کە پێویستە چی بکرێت و چۆن بکرێت؛ ڕێگەیان پێدەدەن ئەو سەرچاوانە بەکاربێنن کە بۆ چالاکییەکە دابینکراون و یارمەتییان دەدەن ڕاهێنان بکەن.
٣.**کەرەستە و پێداویستییەکان:** کارمەندێك کەرەستە و پێداویستیەکان نیشانی سەردانیکەران دەدات کە کاریان پێدەکەن، و چۆنیەتی مامەڵەکردن و پاککردنەوەو هەڵگرتن و پاراستنی ئەمانە. هەروەها ئەمە ڕەنگە شتە تایبەتەکانی وەکو ئامێری پاراستنی کەسی(PPE) وەکو دەستکێش،ماسك، پۆشاك لەخۆبگرێت.
٤.**تیم:** ناساندنی سەردانیکەران بەو کارمەندانەی کە کاریان لەگەڵ دەکەن.
٥.**خشتەدانان:** چی پێویستە ئەنجام بدرێت، وکەی دەبێت لە خشتەی ڕۆژانە یان ساڵنامەی کێگەکاندا ئەنجامبدرێت.
٦.**چاودێریکردن:** سەرپەشتیکردنی سەردانیکەران و کارکردن شانبەشانی ئەوان بۆ دڵنیابوون لەوەی کە کارەکان بە پێی ئەو ڕێکار و پێوەرانە ئەنجامدەدەن کە جوتیار چاوەڕێی دەکات.

٢.ئەزموونی پەروەردە و فێربوون

ئەزموونی پەروەردە و فێربوونی کێڵگەیی هەندێك یان هەموو ئەم پرۆسە یان توخمانەی خوارەوە لەخۆدەگرێت:

١.**پێشوازیکردن:** ڕێبەرێکی ڕاهێنراو پێشوازی لە سەردانیکەران دەکات و بەرنامە و ماوەی گەشتەکە یان چالاکییەکە روون دەکاتەوە. ئەمەش لەوانەیە ئاماژەدان بە توالێت، خواردنەوە تازەگەرییەکان، یان دەرفەتی بازاڕکردن لەخۆبگریت.
٢.**ڕێنمایی:** کارمەندەکان ناوەڕۆك و ڕوونکردنەوەی شێوازەکانی کشتوکاڵ پێشکەش دەکەن. ئەمەش دەبوو لەلایەن ڕێبەرەکانەوە لێکۆڵینەوە و سیناریۆی بۆ بکرێت و جێبەجێبکرێت. ئەمەش لەوانەیە دەرفەتەکانی سەردانیکەران بۆ بەشداریکردن و بەکارهێنانی هەستەکانیان لەخۆبگرێت:

- **کارامەییەك تاقیبکەوە:** مانگا یان بزن دۆشین و مەشکەژەنین، بۆیاخکردنی هەندێك قوماش، دروستکردنی نان.
- **تامکردن:** بەرهەمێك کە لە قۆناغە جیاوازەکانی بەرهەمهێناندایە- بۆ نموونە: خاو، پرۆسێس نەکراو، پاشان بەرهەمی کۆتایی.
- **بۆنکردن:** بۆنی بەرهەمێك لە قۆناغە جیاوازەکانی پێگەیشتن یان ئامادەکردنیدا چۆنە: میوەی تازە- تێکەڵەی نانەقەیسی- نانەقەیسی وشککراو.
- **هەستکردن:** خوری شانەکراو و شانەنەکراو، هەنگوینی خاو، چەرمێکی ڕەنگنەکراو و هتد.

٣.**لێکدانەوە و زانیاری سەردانیکەران:** دەکرێت بۆردی زانیاری دروستبکرێت بۆ ئەوەی خاڵە سەرەکییەکان بۆ ڕێنماییەکان روون بکەنەوە یان بۆ ئەوەی سەردانیکەران بیخوێننەوە. ئەمانە دەبێت پشتگیری لە تەواوی ئەو زانیارییانە بکەن کە لە سیناریۆکەدا هاتووە.
٤.**کۆتایی:** ئەنجامێك و جۆرێك لە بانگەوازیکردن بۆ کردار- بۆ نموونە: لە چێشتخانە بچووکەکەمان بخۆ، لە دوکانی دیاریدا بگەڕێ یان بەرهەم لە کۆشکی کێڵگەکەدا بکڕە. ئەمەش دەتوانێت بە زارەکی و نووسراو بێت، لەگەڵ دانانی تابلۆ لە شوێنە پەیوەندیدارەکان.

٣.ئەزموونی پشوودان و کات بەسەربردن

١.**پێشوازیلێکردن:** کارمەندەکان چاویان دەکەوێت بە سەردانیکەران و پێشوازیان لێ دەکەن بۆ چالاکییەکە یان ئەزموونەکە.

٢.ستافی ئاراستەکردن چالاکییەکە روون دەکەنەوە: چۆن ئەنجامدەدرێت، نمایشکردن لە لایەن کارمەندی ڕاهێنراوەوە، مەترسییەکان، ڕێوشوێنی سەلامەتی، هەڵسەنگاندنی گشتی لەشجوانی بەشداربووان.
٣.سەلامەتی: زۆرێك لە چالاکییەکان لەسەر بنەمای سەرکێشین و لەوانەیە پلەیەکی مەترسی بۆ بەشداربووان دروستبکەن. خاوەنەکەی دەبێت هەمیشە سەلامەتی مسۆگەر بکات بە دابینکردنی ئامێری سەرکێشی بەباشی پارێزراو، ڕێبەری ڕاهێنراو، پلانی فریاگوزاری و چاودێریکردنی وردی بەشداربووانی چالاکی سەرکێشی. دەبێت مەترسی و هەڕەشەکان بە ڕوونی بۆ سەردانیکەران ڕوونبکرێنەوە و پێویستە واژووی قەرەبووکردنەوە بکەن.
ئەو جوتیارانەی کە چالاکییەکانی گەشتیاری کشتوکاڵی پێشکەش دەکەن، پێویستە بیمەیان هەبێت لە ئەگەری ڕوودانی هەر ڕووداو یان برینداربوونێك.

جوتیارێك کە دەیەوێت ئەزموونی U-Pick پێشکەش بە سەردانیکەرانی بکات، پێویستە پلانی ئەوە دابنێت کە ئەمانەی خوارەوە لە شوێنی خۆیدا هەبێت:

١.پۆستەر و شوێنی وەستانی ئۆتۆمبێل: کەواتە، سەردانیکەران دەتوانن بە ئاسانی کێڵگەکە بدۆزنەوە و ئۆتۆمبێلەکانیان ڕابگرن.
٢.پێشوازیلێکردن: کارمەند بۆ چاوپێکەوتن و پێشوازیلێکردنی سەردانیکەران بۆ ئەزموونی **U-Pick** ؛ چۆنیەتی کارکردن و پێکهاتەی نرخەکان ڕونبکەوە.
٣.دەفری کۆکردنەوە: دابینکردنی دەفر یان سەبەتە بۆ ئەوەی هەڵگرەکان بەکاریبێنن بۆ کۆکردنەوەی ئەوەی کە هەڵی دەگرن. پێشنیاردەکرێت دەفری ژینگەدۆستی وەکو سەبەتە بەکاربێت.
٤.وێستگەی کێشکردن: تەرازوویەك بۆ کێشکردنی ئەوەی هەڵیانگرتووە، ئامێرێکی بژمێر بۆ ژماردنی نرخی ئەم کێشە، خاڵی کاش و گۆڕانکاری بۆ مامەڵەکردن لەگەڵ پارەدان.
٤.تواڵێت: تواڵێتی پاك و سادە بۆ ئەو سەردانیکەرانەی پێویستیان پێیەتی.

٤.ئەزموونی خۆراك و هونەری چێشتلێنان

ئەزموونی خۆراك و هونەری چێشتلێنان هەندێك یان هەموو ئەم پرۆسە یان توخمانەی خوارەوە لەخۆدەگرێت:
١.پێشوازیکردن: کارمەندەکان چاویان بە سەردانیکەران دەکەوێت و پێشوازیان لێدەکەن بۆ ئەزموونی بەرهەمی خۆراك.
٢.لێکدانەوە: کارمەندەکان بۆردی زانیاری بەرهەمەکە ڕوون دەکەنەوە، چۆن دروست دەکرێت، چی وای کردووە تایبەت بێت، بە چی دەتوانرێت بخورێت یان پێشکەش بکرێت.
٣.نمایشکردن/ بەشداریکردن: سەردانیکەران دەتوانن سەیری ئامادەکردنی بەرهەمە جیاوازەکان بکەن و بەشداری بکەن بە بەکارهێنانی ئەو سەرچاوانەی کە بە تایبەتی بۆ ئەم مەبەستە تەرخانکراون. ئەمە دەتوانێت زۆر خۆش بێت و ڕەنگە هەندێك لە کێڵگەکان بڕوانامە یان پاداشتێکی تر پێشکەش بە بەشداربووان بکەن.
٤.تامکردن: ڕێگە بە سەردانیکەران دەدات تامی ئەو جۆرە بەرهەمانە ببکەن کە پێشکەش دەکرێن. ئەمە دەتوانێت لە تامکردنی سادە دا بێت یان دەتوانرێت لە دوو جۆر خواردن و خواردنەوەی جیاواز بێت بۆ نموونە: شەراب و پەنیر.
٥.خواردن: دەکرێت ئەمە ژەمێك لە شوێنی نانخواردنی نافەرمی وەکو باخچە، لەبەر هەیوان، یان لە باڵەخانەیەکی کۆندا لەخۆبگرێت.
٦.کڕین: ئەمە پێویستی بە جۆرێك لە فرۆشگای تاکەکەسی هەیە- لەگەڵ ئاسانکارییەکانی دیکە (بە زۆری پارەی کاش بەڵام ئاسانکارییەکانی کارتی بانکی ڕەنگە بۆ بەرهەمە گرانبەهاکان بەسوودبن).
٧.پاکەتکردن: پێویستە بەرهەمەکان لەناو پاکەتێکی ژینگەدۆستدا وەکو ئەو ماددانەی توانای شیبوونەوەیان هەیە یان دووبارە بەکاردەهێنرێنەوە وەکو کاغەز یان شووشە پاکەت بکرێن. تا دەتوانرێت پلاستیك سنووردار بکرێت. هەروەها پاکەت و بەستەری لادێیی وەکو کاغەز، شووشە، تاڵ و هتد. هەروەها بەرهەمی کێڵگە چاك دەکەن و پێشکەشکردنی بەرهەمەکە باشتردەکەن.